

Narodni list

Pučki list za politiku i pouku.

„Nared bez narodnosti jest tislo bez kosti!“

Br. 33.

Volosko-Opatija u sredu 14. kolovoza 1901.

God. III.

Naša mladež.

Stari je pregovor da na mladjeni svet ostaje. Kako skrbni roditelji postavljaju vele nadu va svoju decu i se od njih nadaju veloj koristi i pomoći va starosti, isto tako celi jedan narod gleda va svoje mladje sine i nuda se, da će mu ta mladost jedan put svojem domoljubnem delom puno koristiti bilo na gospodarskem polje, ali pak kako drugačije. Ako je mladost jednega naroda poštena, domoljubna i delava onda se sesegne more narod od nje nadat pomoći i koristi.

I hrvatski iili slovenski narod v Istre ima svoju mladež od koje se nuda jedanput veljo pomoće. To su svi oni mladići, ki s dušom i s telom ljube našu dragu domovinu, naš lepi hrvatski materinski jezik, kega su nam naši starejši kako najdražu bašćenu pustili. To su navlastito oni mladići, ki se nahajaju po razne školah.

Pred dvajset pet let bi bil čovek lahko na prsti prebrojil svi oni istarski mladići, ki su se nahajali v školah. Sada, hvala dobrom Bogu, ni već tako. Sada se od svih kraji male nam Istre nalazi na razne školah veli broj mladić našega roda i jezik.

Nego moramo reć, da veli broj ovde ne odlučuje. Da je broj teh mladić još jedanput tolik, pak da ne mare za dobro, za napredak svojga roda ne bi mogal narod od njih nadat se nikakvemu dobru.

Pogledajmo malo sada kakova je današnja naša mladež ta uzdanica našega naroda.

Sada je med mladeži celega sveta nastala nekakova nova struja (kurenat) internacionizma i narodnega indiferentizma — To će reć mladost celega sveta već nekako ne mari onako kako bi moralna za svoj narod i za njegove ideale i kako je to činila mladost od pred nekoliko let. — Uzrok temu leži morda va borbe za obstanak pojedinca, koja je sada morda najveća. Mladić već za vreme svojih nauk mora dan i noć bit va skrbe kako će napravo školami a kada škole svrši hoće li načekoviti službu, da bude mogao preživjeti. Žalibiože da je ta nova struja zahvatila i našu narodnu mladež. Sadašnja naša mladež ni već onako važgana za domovinu i za narod kako je bila mladež od pred nekoliko let. — Uzrok je temu kako smo gore rekli i ona nova struja koja je svetom zavladala al i žalostne naše domaće prilike. Mladež vidi kako se naš narod junaka bori za pravice, koje mu po Bogu i zakonu gredu, vidi kako naš krvopijevi naši narodni neprijatelji naši dobri narod natetu i na muke stavlju, vidi kako te država koju je naš narod svojom krvlju od propasti spasil, trpi i temu još pomaze, pak misleć da je svaka borba pod takovemi prilikama brez koristi, postaje hiladna za narod, za domovinu. Nego tu nema pravo. Ove prilike, koje danas va našem narodu vladaju moru potrajet deset dvajset i trejet let a više neće jerbo nisu naravske ni pra-

vedne. U povesti pak jednega naroda još desetak let kako jedna kaplja va neizmerno more.

Nesmemo ni pod živu glavu popustit va borbe za narodne pravice pak makar nas polovicu od nas va toj borbe poginula. Kad bi naš narod samo malo popustil boriti se za svoja prava onputa bi bil skončan, onputa bi prestal obstojati kako narod, postal bi budži žan. Radi tega mora i mladež pomoći boriti se za naše narodne pravice. To će najbolje učiniti ako nastoji, da narod, da puk iz kojega je izasla poduči i nauči spoznat ki mu je prijatelj, a ki mu je neprijatelj, da mu raztumači od koliko je koristi za svaki narod ljubit i branit svoj rod i jezik — svoju domovinu.

Sada je mladež pustila škole i vratila se doma na počitak. Skoro va svakem meste i sele naše Istre je pojedini mladići, ki hodiv na koju srednju ili višu školu. Neka ti mladići sada kroz počitnice hode med narod iz kojega su nikli, neka s tem narodom prijateljski obče, neka ga napuštu na dobro, navlastito pak neka ga navade ča je i da mora ljubit svoj rod i jezik. — Ki ima znanja neka kmets navadi čagodar i od gospodarstva i od drugih koristnih stvari.

Narod, puk, će tako spoznat samoga sebe, videt će da mu je mladež prava prijateljica, pak će ju obljubit i mladost će vake moći računat na ljubav pakki ki će va buduće čvrsto stat uz takovu mladež.

Vreme je novac, govore Ingleži, pak za to mora i mladež vreme dobro i koristno porabit. Neka se naša mladež neda zapeljat, da celo vreme poštne zalogi igranjem, plavovanjem i dan-gubom. Ako ćemo da naš narod v Istre postane svoj, treba da svi i neprestano delamo svaki po svojih moćih, jerbo naših neprijatelji je puno i moći su. Dakle mladeži naša na delo!

Istarski sabor.

Zadnji put smo opisali tečaj saborske sjednice od 2. augusta. Sršili smo naš opis, da smo rekli, da ćemo drugi put povedati, što se je odlučilo glede po boljšenja učiteljskih plaća. I eto nas da izpunimo zadunu besedu.

Već lani bili su Talijani storili u saboru zakonsku osnovu, po kojoj bi se imalo učiteljem poboljšati plaće. Učinili su ju tako da su hoteli s novci kupiti sužanstvo, to jest da su za novčane poboljšice koje su učiteljem predlagali hoteli imati veću moć nad njimi; hoteli učitelje učiniti za još veće sužnje svoje, nego li ili smatraju do sada; hoteli su da se smjedu igrati s njimi do mile volje. Nego toga nisu dopustile c. kr. oblasti, koje hoće sebi da vlast pridrže, i koje se — nek se reće što se hoće — lakše pozove na red i na vršenje zakona, nego li ustanovne oblasti, kakav je zemaljski odbor.

Sada je taj zemaljski odbor promjenio zakonsku osnovu u onih točkah, u kojih je to c. kr. vlast zahtjevala. Saborski školski odbor prihvatio je tu osnovu sa neznatnim promjenama. Većina sabora primila ju je.

Po toj osnovi se mjesca učitelja diele na tri razreda: 1.) mjesca I. razreda sa 1400 kruna plaće na godinu. 2.) mjesca II razreda 1200 kruna plaće na godinu 3.) mjesca III. razreda sa 1000 kruna plaće na godinu.

Povrh toga dobivaju još 200 krun na leto svih plaćenih razreda u Labinu, Bujah, Kopru, Podgradu, Cresu, Vodnjaju, Lošinju Malom, Motovunu, Poreču, Buzetu, Piranu, Pazinu, Puli, Rovinju, Voloskom i Krku, a po 100 krun više na leto učitelji svih plaćenih razreda u Opatiji, Kastvu, Cittanova, Dolini, Plominu, Žminju, Griznjem, Izalu, Lovranu, Lošinju Velom, Mošćenicama, Miljanom, Vrsaru, Osoru, Puntu, Oprtišu, Roču, Balatu, Brtonigli, Vižinadi, Višnjunu i Umagu. I još povrh toga dobivaju če učitelji u Puli 200 kruna, a oni Opatije i Lovranu 100 kruna više, koje se pak neće računati u mirovinu. Učiteljice dobivaju 80 po sto u svem rečenom. Podučitelji dobivaju svi bez razlike, koji su usposobljeni, 900 kruna a podučiteljice 800 kruna na godinu. Po sto krun manje dobivaju podučitelji i podučiteljice, koji imaju samo izpit zrelosti (§ 23).

U I. plaćeni razred spada jedna desetina mesta, u II. četiri desetine, u III. pet desetina. Razrede će se ustanavljati svakih deset godina, prema većoj ili manjoj odgovornosti mesta i prema znamenitosti škole, gledajući po mogućnosti razdiliti ih pojedno na pojedine kotare (§ 24).

Učitelji gradjanskih škola dobivaju neki po 1800, drugi po 1600 kruna godišnjih; učiteljice 80 po sto manje (§ 25).

Podučitelji dobivaju petgodisnji doplatak od 135 kruna godišnjih; učitelji svih razreda 150 kruna; učitelji gradjanskih škola 175 kruna; podučiteljice i podučitelji 20 po sto manje (§ 27).

Ravnajući učitelji pučkih škola dobivaju za ravnateljevanje 100 kruna po razredu, al nesmiju dobivati više od 300 ukupno, ravnajući učiteljice po 20 po sto manje. (§ 28)

Ravnajući učitelji dvo- ili viša razrednica dobivaju stan na tri sobe i nuzgredne prostorije i drugim učiteljem se daje pristup i stan na naravi. U posmanjivanju stanu u naravi dobivaju svi stanarinu, i to ravnajući u Puli 700 kruna, u Kopru, Poreču, Pazinu, Voloskom, te u Opatiji, Lovranu i Lošinju Malom 500, u mjestih navedenih u § 24 po 400, u svih ostalih po 350; ostali učitelji 600 kruna u Puli, 400 kruna u Kopru, Poreču, Pazinu, na Voloskom, Opatiji, Lovranu i Lošinju Malom, 300 k. mjestih navedenih u § 23., u svih ostalih 250; učiteljice 20 po sto manje (§ 29). Razmjerno podučiteljima i još manje podučiteljice.

O toj i takovoj osnovi izvještio je uime saborskoga školskoga odbora Dr. Benati, koji je najprije morao kazati svoju i svojih pojedača sramotu, da ujim je c. kr. vlada natrag poslala lani izveden zakonsku osnovu. I po novoj osnovi, kako smo ju ocratali, i kako su ju predložili talijanski deputati, ostaju plaćenivi razredi, daje se učiteljem i učiteljicama gradova i trgovica više nego li onim na selih, ili drugimi rječmi u glavnom, daje se mnogo veće plaće talijanskim učiteljem i učiteljicama, nego li hrvatskim i slovenskim. To je nepravednost u nebo vajipuća, te pristranost dostojna samo naših Talijana.

Naši su također htjeli predviduti u zakonu za slučaj kad ne prose za koje mjesto nego jedan ili dva učitelja, al Talijani su i to zabacili; vole oni u munitom loviti kao i do sad.

Kad su naši, Spinčić, pak Mandić, govorili hrvatski bučili su svi dvojstvujuće dijelne kulture, tako da ih je kod prvoga morao dva put opominjati predsjednik, i da je kod drugoga čina izprazniti obe galerije. Čulo se je vladino pojavljenje u galeriji gdje je rekao predsjedniku, neka s izpraznjenjem ga-

Za oglase plaća se 10 helera po redu, na više puta po pogodbi.

Oglasi ihiju se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nepraktirani listovi se ne prima.

lerija nečini kumđiju, nego neka ih u istinu izprazni. I tu je bilo nad predsjednikom i većinom anglova čvār u osobi vladinoga zastupnika.

Imenovanje župana u Kastavčini i zemaljski odbor.

Mjeseca febrara tekuće godine konstituiralo se je občinsko zastupstvo u Kastvu. Izabralo je glavara i občinske savjetnike, pak na predlog občinskog glavara imenovalo župana za pojedino županiju.

Učinilo je to sve strogo na temelju zakona. Župane je imenovao na temelju jasne ustanove zakona, sadržane u § 51. občinskoga reda.

Kad se je konstituiralo občinsko zastupstvo, onda su po tom paragrafu župani pravaće izborne dobe prestati biti župani, i nije trebalo nit smješti biti nikakve odluke za to. Glavara i občinskomu zastupstvu stalo je na volju, da li da imenuje nove župane, i za koje županije da ih imenuje, i koga da imenuje. Na predlog občinskog glavara je občinsko zastupstvo imenovalo za župane u svim županijama muževe, koji imaju propisane vlastitosti.

I nešta ga na svetu, koj bi mogao to unistiti. Kako je zastupstvo učinilo, tako je valjalo da ostane, tako valja da poštujte svaki pojedinac i svaku oblast.

Nego ipak našao se je pojedinac i naša se je oblast, koji su i tu svoje prste stavili.

Krstić i neki njegovi pajači učinili su utok na zemaljski odbor ili juntu proti imenovanju župana u Bregi, Pobrih, Perenicih, Matuljih, Trinajstićih, Spinčićih, Jurčićih, Jušićih, Jurdanih, Knedlih, Rukavcu Gornjem, Rukavcu Dolnjem, Zvonečoj, Brudu, Pažilj, Brezi i Klani — dakle proti županom u više od polovice županija.

Već prije nego li je taj utok do znanja došao, občinsko je glavarstvo dalo dekrete županom, i činilo da oni, koji bijahu u pravoj dobi župani a na novo ne bijaju imenovani, izruči županske pečate. U 30 županijah provedlo se je to posve mirno. Samo onaj iz Gornjega Rukavca i onaj iz Zvoneča nisu htjeli izručiti pečata; a oni iz Bregi i Knedli da su rekli, da ih izručaju, ali da će ih i natrag dobiti. Tako ih je učio njihov kapo.

Občinsko glavarstvo učinilo je prijavu proti onoj dvojici koji nisu htjeli izručiti pečata, i prijavilo stvar takodje c. kr. kotarskoj političkoj oblasti.

Za to je stalno saznačala junta, pak je baš one dane, kad je sud imao izreći svoju odsudu, obustavila provodenje „odluke“ občinskoga zastupstva glede imenovanja župana. Obustavila je to brzojavo dne 16. aprila 1901. i rekla da je tekrus proti tomu i da će o njem odmah odlučiti.

C. kr. sudac je baš na temelju te brzojavke junte proglašio nekičivimi onu dvojicu župana, koji nisu htjeli izručiti pečata. I oni su hvallili, a s njimi i njihov kapo i njihovi pajači.

Cast odsudom c. kr. sudaca, al mi mislimo, da bi on bio imao gledati, kako zakon glasi, a ne što junta veli, jer može bi mogla junta svaki zakon obezkipiti.

Občinsko glavarstvo bilo je junti pisalo o toj stvari 11. marta, 10. aprila, i kasnije nekoliko puta. Najzad je junta pitalo, da li ona brzojavku od 16. aprila na njezinu ime prava.

Medju tim je dne 29. maja t. g. zastupnik Spinčić s drugovi interpelovao u carevinskom vjeću u Beču radi te stvari. Navedeo je taj primjer kao dokaz „kako se napravila Hrvatou i Slovencou Istre na svih poljih javnoga života zakoni gaze, tako da bi se morale misliti da već neimaju kriepost i da se svi pravo misleći ljudi sablažuju, te da se može reći sa svom savjetuju, da se spremi revolucija odozgo dol“. Navedši kako zemaljski odbor i drugih odluka hrvatskih občinskih zastupstava obustavlja, da ih pak godine i godine ne riečava, i tako izlišnim čini zakon, pitao je ministra predsjednika kao ministra unutarnjih poslova, koj je odgovoran za vršenje odnosnoga zakona, da

li je voljan dati zadovoljstvu radi protuzakonitoga postupka njekih župana i naročito zemaljskoga odbora Istru ili juntu.

Zemaljski odbor je konačno progovorio dne 19. jula 1901. Dakle posle puna četiri mjeseca.

U svojoj odluci veli, da odbija u tok Krstićev i drugova, i daje pravo občinskom glavaru i zastupstvu. Veli izričito: Imenovanje župana dogodilo se je u vršenjem ustanova sazdržanih u § 51. občinskoga reda, koje su jedine odlučujuće i obvezne u toj stvari.

Mi se ne čudimo što toga nije znalo Krstić i njegovi pajači, ali što da rečemo o zemaljskomu odboru ili junti?! Ona je i sam utok moralabacati bez daljnjega izvještaja. Njoi je občinsko glavarstvo izvještilo već mjesecu marca, pak aprila, pak još i još pišale. Junti je trebalo četiri mjeseca da sazna za § 51. občinskoga reda, tako jednostavan i tako jasan: za paragraf, koji pozna svakoj koj je jednom pogledao u občinski red.

Jasno je, da njoj se je htjelo u nenum lovit, zatezati stvarju tako jasnom. I Bog zna bi li bila ni sad svoju odluku izrekla, da se nije stvar iznesla na vidjelo u samom Bečkom parlamentu, i da se sad kad je zasjedao sabor, i kad predstoje izbori, nepokazuje tobož pravednom i zakona se držecom.

Bivši župani Bregi i Kučela neće već natrag dobiti pečata. Bivši župani Gornjega Rukavca i Zvoneča moraju ih izručiti. Oni i svi njihovi pajači ostaju s dugim nosom. Hoće li i taj slučaj pomoći, da vide kako ih Krstić za nos vuče, to neznamo.

Mi ih sazajljujem. Svima pak pošteno mislećim može biti i ovaj slučaj dokazom, kako je istinita ona naša narudba poslovica: Svaka sila do vremenja, Bog — pravica do vječka!

Nikad zdvajati, kad se krivica kroji, nego boriti se bez prestanka proti krivici a za pravici. Ta mora konačno uvjek pobediti, ako je tko, koj se za nju borii.

Zivilni čestiti župani Kastavske občine! Doznamoje, da će se radi ove juntine jubake Krstić pritužiti na Beč nego to mu neće niš pomoći. Morda, da su se tako z juntinu dogovorili. Mi pak sporučujemo onem ki budu morali ta rekurs podpisati, da mora za to dobiti multu do tisuće fiorini.

D opisi.

Iz Barbana. Pišu nam od tame dne 10. 8. 1901. Velećenjeni gosp. urednik. Danas došli su u Barbanu planinski Zagorci s česnjom i lukom i fermali su se na običnem mjestu „pod Lozu“ gdje više stotin let je Loza za putnike furešte.

Pokole su svoje blage razkricali približi njim se puntarski šarenjak Miho Margan i zapovjedi da se putnici valje odaleće pod samu skuru noć i niva ni tri — popade njim vrće i poči ih bacati po barbarskom tergu. Bija bi jim sve pomlatija, da nisu došli u pomoć grajanici.

Mi poručujemo temu šverlavcu neka se jene malo pameti vadi ako je ni učini va petdeset let. — Ni lipa ni pravo, da se trudnem u mučnem puškom tako barbarski postupa kako je on učinio. Ako je on bogat nije Bogu brat jer i sa svim svojim bogatstvom more još poći u svit tribuhom za krunom kako i drugi. Ta ga još ne mine skoro dočeka leta svoga oca. Još mu sporučujemo da ne čini s nama takove barbarije. Nemoj Miho parat, da ti je i drugi svit što ti je bija Pave Spada kojega si lanjsko lito barbarski napa pre tvojem hižom na putnici. (Mi pak sporučujemo našemu puku po Istru, da se ne pusti od latinske gospode ni od njihovih plaćenika ni od šarenjaka — nemirnjaka pod noge hitat, nego neka svaku silu silom suzbije!) — Kad se talijanskim kukavicama pokazu zubi onda su krotki. Op. uređenica.)

Ča piše „teta Jambrožija.“

Zadnju subotu je „teta Jambrožija“ prisa vanka va jako kratkoj stomanjčine, tako da je sirota na pol naga i gola. Do

sada sam bil navajan vidjet ju više ale manje praznu, ale ovako nagu još ju nisam nikada videl. Ju mane, ke skinko! Nego za svem tem — demoghe una paka.

Pol „Jambrožije“. Taljanski Bedinter piše, da će se do 14 dan „teta Jambrožija“ tenuti na Voloskom, va svojoj kuće. Mi ne znamo, kade će bit ta „Jambrožina kuća“ na Voloskom, ako ne da bude u Štrnovoj stale, kade bi njoj i po našem sude bilo jedino pravo mesto. Dunko ni Batara je neće već va svojoj štampariji!

I on njoj je dal pašaport. A i moral njoj ga je dat, kada bi mu ona smradna stomanjčina zasmrdila celu štampariju. Čujemo, da su Batare tri štampadori dobili disentiju slaćuću onu smradniju, pak za to naimo da ne bude veća nesreća, da je Batara dal talijanskem furišem obšid. Videt ćemo kakova će bit od sada, kada se bude štampevala va Štrnovom koce. Nego furišac da neće ni sobotu dat vanka staru talijansku „Mantegnudičinu“, zač da on ne more svagdje bit.

On da je sada puli Berke, sada puli Schreibera, sada puli Mužgic, sada va kafetarije, sada vydje, sada onde, i za to, da on ne more pisat ele „tetu“, kako bi moral. — Dobro je, on ne more bit svagde — neka bude, ma ter on se vavek hvali, da njigova istrarska stranica je stranica od napredka — de progresu, pak kako to djava, da se va celoj toj stranici de progresu ne more naći jednega športkačona, ki bi mu za jedan put barem naznačio „tetu“. Nego ni to pravi uzrok, radi koga je Bedintar počel zapuštanju „teta Jambrožiju!“ Pravi uzrok je ta, da ujemu ni dosti onih 100 fiorini, da mu ih Talijani davaju — on bi otel više imet, i za to on Talijanom i dela takovi dišpeti. Segav je Bedintar — zna on dobro terat svoju industriju.

Hrvatski kralj. Va „tetu“ se neki iz Tinjana tuži, da je neki od naših govoril neć da hrvatskog kralja, pak ta brižnjica se čapuje za vlasti i pita: da će misli od tega austrijskoga vlada? Niš ne misli, ča bi mislio! I čudno je da niš ne misli. Austrijska vlada naime ne misli niš ni onputa, kada Talijani hitaju na cesarev dan petjadi, ona ne misli niš ni onputa, kada Talijani iz Istra, dakle austrijski suditi, pošliju va Rim na grob od talijanskoga kralja krunu na koj je napisano: „Istra svojemu kralju!“ Na to, vidite, austrijska vlada niš ne misli. A ti brižnjica iz Tinjana povej nam malo, zač i za takove stvari ne skočiš na nogi i zač ne reklamasi od oblasti da bi takovem porkarijam već jedanput na rep stala.

Zašto ti nisu gavrani izpili možjane, razumet ćeš i sam, da je to ča Talijani de laju „alto tradimento“, dočim je svuda i svagde dopušćeno vapiti: — Živio hrvatski kralj! zač svako i najmanje dete zna, da ta hrvatski kralj ni nijedan drugi, ako ne naš Premilostivi vladar Fran Josip I. To zna i on kega vi placate, vaš Bedintar Krstić, ki je leta 1891. kad je naš cesar u Reke bili, kričal iz svega grla: — Živio hrvatski kralj! Pitaj ga, pak ćeš videt, da će ti na to reći.

Sva česa po malo. Va celoj „tetinoj stomanjčine“ ne vidi se toliko kretinista, koliko va onoj trubastarije „svačesa po malo“ i va onelj tovarskih razgovorach. Da ne gubimo previše vremena, dat cu vam o tem dva tri primjera.

Va „tetu“ je napisano: „Govorise, da Majestral od Pačuna je rekao, da će počevši nedjelju va Lovran, za vidi, ki govoriti po talijanski“. Ale pak ova druga: — Govorise, da Krstić ni nijednemu niš dužan nego da su drugi njemu.“ A ovaj razgovor:

Francika: Ja, sad ga već nete zvat onako, kako su ga nazivali.

Tonica: A kako?

Francika: A kirač — ribar i ča ja znam.

Tonica: I Pačuh.

Francika: I Tunina.

Tonica: Ha, ha, ha!

Pak da ni to il colmo dell' imbecillità umana! Takovega ča more se zmislet samo

ona glava, ka jo puna slami ale drogin. Nego mački su tako bedasti, da se već od jedan i takovem bedastocam nasmeje.

Veli žep. Bedintar piše neć o „veli žepu“. Ja, ja va istinu, veli žep su morali imet oni Talijani, ki su provincialnu katu prevarili za 80 tisuć fiorini. To je moralna bit sakrabojska vreća, a ne žep.

Bedintar neznača bleje. On piše, da mi kopujemo svu njegovu „tetu Jambrožiju“, i za to da smo kopjadori. — Dobro je — neka bude tako, kako on govori. Nego i vrebci znaaju, da Krstić kada govorii o našem „Narodnom liste“, da ga vavek zove: „Smrad“ i „smradni list“. Sada ako je naš list va istinu „Smrad“, ča će bit njegova „teta“, za ku on sam govorii, da mi od nje kopujemo? — Ako je naš list „Smrad“ Bedintarova „teta“ mora bit najmanje provaža — la ze cara, kako sunce.

Barba Tončić.

Leta 1898. pod kapitanom Fabiani ni se „Teta Jambrožija“ smela štampevat v Reke zač da je to pretuzakanito. Sada se pod kapitanom Scarpa sme „Teta Jambrožija“ štampevat v Reke, premda se od leta 1898. nišu nič promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Domaće viesti.

Alles wagen — alles thun. So heißt die letzte Bombe, welche Dr. Salo in der letzten Nummer seines Schmierblattes platzen ließ. Der Wahlspruch „osar tutto“ = alles wagen, alles thun, wurde vor Jahren von den italienischen Katzelmachern in einer Jahresversammlung des italienischen politischen Vereines in Rovigno officiell aufgestellt und nach demselben haben die Freudentisten in Istrien ihr politisches Handeln und Thun eingerichtet.

Osar tutto — ist der Wahlspruch der italienischen Hochverräther Istriens, welche bei allen Wahlen solche Beträgerien begehen, dass die Haare zu Bergo steigen, wie dies bei den letzten Reichstagsswahlen in Pola geschah, wo ein Wähler für den italienischen Candidaten nicht weniger als 14 mal wählt.

Osar tutto — heißt es, wenn die Katzelmacher Istriens Geld aus dem Landesfonde zu Agitationszwecken verwenden.

Osar tutto — heißt es, wenn die Katzelmacher Istriens die Gemeindescassen berauben und ihre eigene Säcke füllen, wie es in Muggia, Pola, Montona unlängst geschehen ist.

Osar tutto — gilt es, wenn die Italiener Istriens hinüber nach Italien schielen und den italienischen König „unseren König“ nennen; wenn sie sich bei seiner Todesjahresfeier officiell in Rom „als Italiens Provinzen“ vertreten ließen.

Osar tutto — heißt es, wenn die Katzelmacher Istriens den arbeitsuchenden Dr. Salo aus dem Landesfonde bezahlen um in Istrien Unruhe zu stiften.

Osar tutto — gilt es, wenn die istrianischen Irredentisten die reichs- und kaisertreuen Kroaten Vaterlandsverräther nennen.

Alles wagen — heißt es, wenn die küstenländischen Italiener die k. u. k. österreichischen Offiziere auf der Strasse insultieren, weil sie die österreichische Montur tragen, wie dies unlängst in Triest geschehen ist.

Alles wagen — heißt es, wenn die Italiener behaupten, dass Dr. Laginja im Jahre 1897 die Bauern vom Bezirk Parenzo gegen die Stadt Parenzo aufwiegelte, während es allgemein bekannt ist, dass wenn nicht Dr. Laginja allen seinen Einfluss damals eingelegt, die durch das brutale und ungesetzliche Vorgehen der Italiener bei den Wahlen, erbitterten Bauern Parenzo zerstört hätten.

Alles wagen — ist die freche und lägenhafte Behauptung, dass der Abgeordnete Spinčić mit dem russischen General Komarov in Prag Arm in Arm gieng, während Spinčić den General Komarov nie gesehen hat.

Alles wagen — ist es, wenn Dr. Salo frech und gemein liegt, dass die Croaten in Pinguente Gräber geschändet hatten (wann, wer und wie? sag einmal Salo!), dass sich ein Pfarrer in die Kirche einschloss und den Gläubigen verkludete, dass ihm Gott offenbart habe, „dass sie für Spinčić und Laginja wählen müssen.“

Alles wagen — heisst es, wenn die Italiener behaupten, dass ihnen die Croaten die Weinreben abschneiden, während die istrischen Italiener schon unzählige Male für solche an Croaten begangenen Verbrechen verurtheilt wurden.

Osar tutto — ist es, wenn Salo behauptet, dass die Croaten dem verstorbenen Bürgermeister von Vrhnica den Wein aus den Fässern auslaufen liessen, während es allgemein bekannt ist, dass dies gerade von seinen politischen Anhängern begangen wurde, und dass er einen Selbstmord beging nur weil ihm die Italiener Istriens um einige Tausend Gulden betrogen hatten.

Osar tutto — heisst es, wenn die Italiener einen 20-jährigen Jüngling, den Octavio Ostermann, den einzigen Sohn einer armen Witwe, vor 5 Jahren in Lussinpiccolo ermordeten, weil er auf der Strasse croatische Lieder gesungen hat.

Osar tutto — heisst es, wenn die Italiener Istriens auf den Kopf des Dr. Laginja einen Preis von 3000 fl. setzen.

Und so könnten wir bis zur Unendlichkeit fortfahren. Jedoch wir bedauern, dass wir auch soviel wegen eines Dr. Salo schreiben müssen, wegen eines Scheusals, das in keine menschliche Gesellschaft gehört. Wir haben es aber geschrieben, um nachzuweisen, dass gerade die istrischen Katzenmacher den Grundsatz: „Alles wagen — alles thun“ aufgestellt haben, dass sie ihn jetzt uns in den Schuh schieben wollen. Pfui!

Die weiteren Lügen des dr. Salo. Dr. Salo schreibt in der letzten Nummer seines Schundblattes, dass der Nachtwächter von Volosca aus dem Dienste entlassen wurde, da er angeblich in einem Strafprozesse nicht gegen Stirn falsch schwören wollte und dass Dr. Janežić und Dr. Pošćić eine Anzeige gegen den Stirn verfasst hätten. Was das für eine gemeine und freche Lüge ist, möge man aus folgender amtlichen Bestätigung ersehen.

2314/1901.

Amtliche Bestätigung.

Es wird hiermit bestätigt, dass die Anzeige des Gemeindenachtwächters Paschal Jeglić gegen Josef Stirn, d. p. 20/4. l. J., Nr. 825; weder von Dr. Janežić noch von Dr. Pošćić verfasst wurde, sondern dass dieselbe hierauf zu Protokoll mit dem erwähnten Nachtwächter aufgenommen wurde.

Es wird gleichzeitig bestätigt, dass der Nachtwächter Jeglić nicht vom Dienste entlassen wurde.

Gemeindeamt Volosca,
am 12. August 1901.

Für den Bürgermeister:
L. S. V. Tomičić m. p.

Des Weiteren liegt Dr. Salo, wo er gegen Dr. Pošćić losführte. Dr. Pošćić hat bei der am 29. Juli 1901, beim Bezirksgerichte Volosca in der Executionssache Tuchtan ca. die Eheleute G. stattgefundenen öffentlichen Feilbietung einige Goldgegenstände um K 40/20 gekauft. Diese Gegenstände waren auf soviel geschätz und da kein anderer Kaufstifter erschienen war, wurden sie von Dr. Pošćić gekauft, da sonst die Feilbietung erfolglos geblieben wäre. Hier bringen wir die Copie des Feilbietungsprotokolles vor.

„Geschäftszahl Nr. E 633/1, 3. Protokoll aufgenommen am 29. Juli 1901 in Volosca beim k. k. Bezirksgerichte. — Bezeichnung des Gegenstandes: 1 goldene Taschenuhr Nr. 9836 mit Doppeldeckel, Schätzungs Wert (Ausrufspreis) 16, Geringstes Gebot (Metallwert) 8, Meistbot 8, Käufer Dr. Ivan

Pošćić; Bezeichnung des Gegenstandes: 1 goldenes Uhrkettchen 1 m 50 cm lang, Schätzungs Wert (Ausrufspreis) 70, geringstes Gebot (Metallwert) 32/20, Meistbot 32/20, Käufer Dr. Ivan Pošćić. Zusammen 40/20, Stempel zum Protokol K 1—, Erstehungsgebühr K —38, Sachverständigengebühr K 2—. Zusammen K 36/82. Geschlossen und gefertigt um 9 Uhr vormittags Johann Kranjc, H. Buljan m. p.“

Aus demselben ist ersichtlich, dass diese Gegenstände nicht auf K 300, wie Dr. Salo behauptet, sondern auf K 72, beziehungsweise K 40/20 geschützt waren und dass sie von Dr. Pošćić um den Schätzungs Wert erstanden wurden. Am 5. d. M. kamen die Eheleute G. zum Dr. Pošćić und dieser erklärte, dass er bereit ist ihnen diese Gegenstände zurückzustellen, wenn sie ihm sofort den Betrag per K 40/20 bezahlen. Das können die Eheleute jederzeit bestätigen. So einzigartig wäre weder Dr. Salo noch ein einziger seiner Parteigenossen vorgegangen.

Daraus ist ersichtlich, dass Dr. Salo nur um zu liegen und um die fremde Ehre zu besudeln lebt. Das ist übrigens sein Metier; dafür wird er ja mit monatlichen 100 fl. bezahlt. Ehre und Schamgefühl sind dem Dr. Salo ganz fremde Begriffe. Wir wundern uns nicht ihm, sondern dem Dr. Costantini, dem Paovic und den anderen italienischen Matadoren, welche mit ihm vertraulich verkehren, als wäre er die Perle eines Ehrenmannes. Höret noch diese!

Der Freund und Genosse des Dr. Krstić Josef Marotti aus Spinčići Nr. 81, schuldete der Essigfabrik in Fiume 80 fl. Da er nicht rechtzeitig zahlte wurde er geklagt. Nach Zustellung der Klage wies er dieselbe dem Freunde Dr. Kratić vor. Dieser riet ihm die Schuld vor der Tagsatzung zu begleichen und fügte hinzu: „Da ich ohnehin morgen nach Fiume fahren muss, gib mir die 80 fl. ich werde die Sache in Fiume ordnen.“ Marotti traute seinem süßen Freunde, Dr. Krstić, und händigte ihm die 80 fl. ein. Nach einigen Monaten wurde gegen Marotti wegen eben dieser 80 fl. Execution geführt. Marotti fiel von den Wolken, lief zu Gericht und erkundigte sich nach der Sachlage. Was war geschehen? Dr. Krstić hatte die 80 fl. einfach verjubelt, anstatt sie der Essigfabrik zu bezahlen, und Marotti musste sie zum zweiten Male bezahlen. Nicht wahr? das ist ein schöner Ehrenmann! Und mit so einem verkehrten der Dr. Costantini, der Puovic und andere. Wir gratulieren!

Siora Ambrosini — odsudjena. Čera, utorak na 13. ov. nj. bila je na Voloskom sude razprava proti Luigie Ambrosini za to ča je na 16. julija rekla da njoj je tat i ašasins doktor Pošćić kriv da su njoj na 15./7. robu rabali i s kuđi nosili. Na sude se je „star“ branila, da ona ni tega rekla zač da ona je preveć edukana a da bi tako grde besede rekla. Kad ju je sudac pital ako je kada bila kaštigana rekla je da ni nikada maj. Dr. Janežić, ki je zastupal Dra. Pošćić, činil je na to zmet vanka jednu sentencu od leta 1895. s kum je sijora Ambrosini zaradi prevarstva bila kondanana na 30 krun multi. Budući su svedoci potvrdili, da je sijora Ambrosini rekla besedi radi keh je bila tužena odsudljena je g. sudac Černe na 50 krun, al pet dan pržuna i trošak. Va istinu jako malo napram 200 krun! Dr. Pošćić će proti tuo sentence rekurz zač je stara premalo dobila.

Vam, ki se držite da ste Slavinci. Neki večer je na boarje pul Škrbić rekjal on crni izdajca i talijanski plaćenik Dr. Salo, jednemu Talijancu, ki je prisjal k nam trbuhom za kruhom — ove besedi: „Mi strucasi sti ščavi, kome la polenta“. A znate ča te reč ščavo? Ščavo reču naši dobri Talijanci mesto Slavo, da s tem pokažu kako nas mrze i prezir. Dunke to ne gre van va žep, moji dragi Slavinci. Ovo su čeli dva naša mladića, jednega od keh je malo preje rečen Salo provociral. On rado provocira dokle vidi, da ih je na njegovo stran više, a kad je na marjine — oput rep pod noge, pak biži Marko! To je baš junački i talijanski, tako delaju svi izdajice i kukavice, al neka se on mani tegu coravega posla. Neka zapameti i on i svi Talijani „ke piš val un derž, ke cento pilja.“ No

pustimo to da. Nego ja pitam malo, ča govorite na ove besedi oni, ki se drže da su Slavi. Ste videli kako vas lepo štima vas kapuron Dr. Salo? Tako vidite če on govorit jednemu pravemu Talijani od vas tako vas zovu oni naši dragi istrijanski Talijanci, tako su kričali neki dan va diete našem zastupnikom. A vi bedaki im još verjujet, da oni delajo za slogu i za miš kako to piše njihji plaćenik, da vas vara i slepi. Talijani v Istre bi nas teli uništiti, njim je jednako zoveno se mi Hrvati ali Slavi. Oni crne i napadajo na Hrvate, da nas razidle in da laglje kopaju grob i jednem i drugem. Mi smo njih ščavi, a oni ščavi ne! Nego Bog ni dal kože dugega repa, sreča da nimaju usta od kokodrila kako ih ima Salo, zač bi nas do malo vremena svih nestalo. A tužne talijanske kukavice. Još četa čuda palenti i fažola zmaštrucat, preja nego budete vi nas zmaštrucati.

Ljudi odpirite oči, pak čete videt, da je Salo plačen od Talijani za to, da uništi i Hrvate i Slavince v Slovence, zač njim je to kako sam preja rekjal, sve jednako. Ki tega ne vidi i ne razume, on je slep i prez zrna razuma — njega je Bog grdo kaštigal.

Filoksera va Kastavčine. Na prijavi g. učitelja Dukića, ki je neki dan kano odaslanik občine obašal vinogradi Jožeta Milića pod Bačići i obnašal da su zaseveni s filokserom, su šli prošli četvrtak v jutro na lice mesta gosp. glavar, ki je zajedno predsednik filokserne komisije za pregledavanje vinograda, i gosp. Fraće Dukić podpredsednik Gospodarske Zadruge, da vide kako stvar stoji i ča bi trebe storit od strane Glavarstva i Zadruge. Još isti dan zapolne prišal je pak izaslanik od vladje iz Trsta, filokserni povjerenik g. Strekelj, s sen ke se že opeta na ono mesto pod Bačići.

Gospodin vladin povjerenik potvrdil je, da je tu filoksera več više let i onda va našen zajike na prijazan i razumljiv način podučil Milica kako će moč obnoviti onaj propali vinograd i pokazal mu je kako mora cepit američansku lozu. — Zajedno se je oba slo i susedni vinograd Andreta Blečića al va njen još hvala Bogu nima nikakove natruhi.

Onda je izaslanstvo šlo na vinograd Boža Mohovića va Diračenj na meje med Serdōčevnem i Zametskim županijem. Taj vinograd je bil prijavljen od gosp. Mata Serdōč-Markovića kako će moč obnoviti onaj propali vinograd i pokazal mu je kako mora cepit američansku lozu. — Zajedno se je oba slo i susedni vinograd Andreta Blečića al va njen još hvala Bogu nima nikakove natruhi.

Prije svojega odlazka obecjal je čovek na preporuku gosp. glavarova svaku pomočku zakon dopušta, navlastito je izrekal, da će sirošačne kmeti dobiti američanske loze badava, i oni ki budu lepe nastali nove nasade da će dobiti od vlaste nagrade ili premije.

Izgon od Krstića iz Kastavčine. Pred dobra tri leta rekurilo je občinsko glavarstvo na Kastvu na cesarski govoran na Trst proti odluki kapitulata u Voloskom radi izgona od Ivana Krstića iz kastavsko občine. Va sve to vreme ni občina Kastav dobila nikavga odgovora na ta rekurz. Stvar se je i popasalo, ma sve brez koristi. Zato je pak zastupstvo odlučilo na 1. ovega meseca, da se brzojavno zamoli samega gosp. governatura va Trste, da se več jedan put odgovori na spominjani rekurz. Čemo videt, kako će stvar razplest.

C. k. žandarmi naši prijatelji. Pred nekoliko vremena prišal je jedan žandarm, va jednu našu butigu i pitjal škatulicu žigice (fulminanti). Mali mu ponudi žigice sv. Cirila i Metoda. Kad je žandarm (va potrebe moremo pogedat ime od žandarma i od butig), videl te žigice, skočil je kako da ga je kačka ujila, hitil ih je va tia i rekjal nekoliko gredel kletav. Mali je od strane pobegal a gospodar priskočil, da

vidi ča mi ga je to? Ovo smo zabilježili, da se vidi kakovi očti neprijatelji našega naroda su talijanski žandarmi. Ovakove bi se otelo Benatti. On žandarm segurno ne zna kaku plemenitu svrhu ima prodavanje fulminanti sv. Cirila i Metoda. Al' je i njemu Krstić sv. pismo, ki govorit: ljudi, ne kupujte fulminanti sv. Cirila i Metoda. On bi sigurno volel oneh od legi. Kako čuemo su mi izpunili želju zač su ga poslali tam, kade će ih moč kupovat.

Čujemo da ima i druge proti našoj stranki i našem ljudem, al mi znamo da kuda riba smrdi.

Oče ve, zač mi znamo kamo po-klicat.

Hrvatska škola na Voloskom. Hvala Bogu i trudu nekojih domorodac na-vlastito gg. Tomičića i Marochina, je nova kuća za hrvatsku školu na Voloskom dovršena. Prošlu sedmicu pregledal je kuću komisija od kapitanata i komisija od občine i obdevne naše su školu i celu kuću va podpunu red. Va tu kuću bila je speljana živa voda z Učke i električno svetlo, tako da će bit celo kuća z električkom razsvetljena. Školska sala je duga 10 metar, široka 7 a visoka 4 metri, tako da je va njoj mesta za 80 dece. — Družba sv. Cirila i Metoda ima več dopušćenje za odprećtu školu pak ni trebe drugo nego odpreć ju. Meštar va toj škole bit će g. Ante Ryšavi, jedan od najboljih meštri v Istre. Va toj škole će se vaditi hrvatski, talijanski i nemški. Škola će se odpreć na 1. septembra o. l. a dan kada će se deca upisivat va školu bit će več javljen va Narodnem Liste. — Nemorno remo od manje, a da ne preporučimo vlasti roditeljem, da pošalju svoju decu va novu hrvatsku školu. Vidimo ovde na Voloskom, da sva deca ka hode va talijanske školi ne moru napredovat. Od 20 mlađic iz Voloskoga, ki su hodili va talijanske školi, samo jedan se je zivukal do universe, dočim su skoro svi mlađici z Voloskoga ki su hodili va hrvatske školi neč postali. — Ki će, da mu otrok postane ča i ki neće, da mu bude izdajica, neka ga pošalje va novu školu na Voloskom.

Schreiber i „tetra Jambrožija“. Več nekoliko šetimani Krstić svaki četrtak al petek jutro okol 6. uri gre Schreiberu va kuću. Krstić pride od Pomelove oštarije van, pogleda po ceste ako ga ki vidi pak frkne kako jedan mačak va portan od Schreibera, — Okol sedme ure pride opet van pak gre z vaporom in Reku. Mi pitamo po ča gre Krstić va to doba Schreibera. Na viziti ne zač to ni ura, po posle ne, zač ne more imet's njun nikakovega posla, dakle po ča? Mi znamo da Krstić piše nemški va svoju „Tetu Jambrožiju“, mi znamo i to da on nezna napisat neuški nankje jednega lista, dakle mi nishimo da mu Schreiber pomore. Va svojih nemških pismeh pak Krstić vredja Hrvate, riga blato na veru, pope, biskupe, sudsice i drugo, pak poli tega da bi ga mogal i smel pomen jedan c. kr. impiegat? To bi bilo više nego sramotno.

Salo i dacijeri. Na 1. ov. m. prišal je Krstić za podne z vaporom v Reku. — Na vapore je bil i jedan njegov nekadanji prijatelj. Kada je vapor koštalo na mul Adamič skočil je ta Krstićev prijatelj brzo na kraj i za spas rekjal da dacijeri da Krstić nosi salo. Dacijer je poveroval, šal je Krstić sproti i pogledal mu je pod kapot ako ima „salo.“ Morete si pomislet kakov obraz je Krstić storil.

Slocariču su pred dva čedna v Reke zeta zapri zač sumnjaju da je imel posla va Fužinah, kade su ubili i pokrali mnza i ženu, gospodari oštarije puli Štacijona. To se je dogodilo njemu ki se drugem neduzenim ljudem ruga! Da bimo smeli reč, ča svi ljudi znaju, bimo još ča rekli, al je bolje pustit vraga po bande.

Napadaj na abituirante va Creso. Prošlu sriedu je došlo 8 naših študenti na konju preko Smerga va Cres, da tamo pohode svoje prijatelje, ki su š njima školu hodili.

Kad su došli va kafetariju ka je na cresskoj place, jedan puticaj njim je rekao, da moru pjevati na kakovem god jezike, samo ne hrvatski. Mladići su poslušali puticaja i nisu već pjevali, za svem tem da su se na drugu bandu talijanski degoti na vas glas derali vriščad proti njima. Kad su pak naši mladići pasali pući kući podešta Petrisa (notara u Cresu op. ur.) on ih je s ponestri poli sa vodom, a i njegova kunjava učinila je isto tako. Mladići su se potužili na sud, te za ovo soboto biti će dibatimenat va Cresu. Tamo će poć da brani naše mladiće jedan naš advokat. Kako se bude to svršilo demotjavit.

Izbori za poreznu komisiju od industrije. Kako smo va predzadnjem broje „Narodnega lista“ javili, bil je na 18. o. m. izbor za 3 fiducijske, ki imaju zbirat 1 člana komisije za III. razred komisije od industrije. Na 13. o. m. bil je izbor 55 fiducijskog, ki imaju zbirat jednoga člana komisije II. razreda industrije. Va III. i va IV. razrede bili su zibrani naši fiducijsi. Va III. razred bili su zibrani gg. Ivan Priskić, Ivan Tomasić, Inocent Stanger, ki te pak na 27. augusta imet zbirat jednega člana komisije. Va IV. razred bilo je čera zibrano 55 naših fiducijskog. Koga će se birat va komisijom ćemo već javiti.

Jedan učitelj nam piše: Pred nekoliko dana slavio sam u tihom krugu svoje mnogobrojne obitelji dvadeset godišnjicu svoga službovanja, ali to skromno veselje pokvarila mi misao, da nisam još dotjerao do pedeset god. mjesecne plaće. Škandal! Recite mi, koliki plaću uživa šintar koji služi dvadeset godina?

Ovo na razmišljanju onoj sitoj gospodi, koja vede i oblače u našoj Istri.

Jedan list za Mošćenice. Pisal ga je jedan nemski kućer onoj divojke imbragone va Mošćenice:

„Chara Štafl! Quando mi Štar in Mošćenice mi te voler bašiare, ma ti spuza de peteš e mi no voler bašiare. Ti Štar betranken. Ti bruta petešona!“

Tuvo morožo
Bernard.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sakupilo se je još na Duhovo na Veprincu k 13 i 33 i to u Blagorovoj gostionici med Veprinčani Vološčani i nekoliko braće Čeha. Novac bil je zračen tamošnjoj podružnici. — Isto tamo sakupilo se k 8 i 32 za djačko pripomočno družtvo. Živio na Frčić! Gosp. Dr. Dabović darovalo je za družbu k 4 pri godom svetkovjanju odlazka g. Mavra. — Za istu družbu sakupilo se je kod Sincića u Matuljih dne 30. 7. 1901. kod proslave odlazka prijatelja Franu k 7 i 22 a isto toliko za djačko pripomočno družtvo u Pazinu. Kod g. Josipa Frol u Jušićih sakupilo se kod dogovora za ustrojenje podružnice u Jušićih dne 28. 7. 1901. k 11 i 40. Živili!

Razne vesti.

Najnovija sramot od Englezaka. Ta najnovija sramot od englezkega naroda je prez svake sumnje manifest aliti proglaš, da ga je ovi dni vrhovni kumandat englezke vojske va Transvale, lord Kitchener izdal na nesrećne Bure. Va tem proglaše on hoće po sile, da dokazaže da je gvera već finjena, zač da već ima malo Buri, ki bi se mogli braniti proti Englezom, i za to, da oni Buri, ki se ne budu pokorili do 15 septembra ovoga leta, da će se ih držati kako rebiliste a takovim da nema mesta va Transvale — oni da te bit sa svojom decom i ženami stiranči, i da se neto smet nikada više vrnuti na svoju domovinu, a ono ča njim je još ostalo, kako zemlje, knježi i imanja, to da će bit sve prodano i šekvestranu.

Tako lord Kičener, a vas civilizovani svjet hita na njega i na one, ki su ga na to nagovorili proletstvo.

A Buri? Njim je na srcu prvo sloboda domovine — oni su šli va boj ne da pred neprijateljem pobegnu i da mu se pokore, nego da ga poteraju iz domovine ili pak da umru na milu zemlju va koj su se rodili. I lord Roberts je va svoje vrieme izdal više

takoveh proglaši, na keli su mu Buri odgovorili a kanunadami, tako da nima sumnje, da će oni i sada tako storiti svojim bojam. Englezi bi pak bolje učinili, kako to lepo govoriti jedan od boljih foji ingležkeh, da sa svojimi soldati prisile Bure na posluh, a ne s praznemi manifesti, ki su samo na veću sramotu Englezke — a mi dodajemo — i celega čovečanstva ko pusti, da se takova razbojstva delaju va ovo vreme slobode i napredka.

Baratieri Je umrl. Va mesta Sternzic va Tirolskoj umrl je poznati talijanski junak i general Baratieri, koga su bili va Afrike pul Adui onako pošteno poplašili Menelikovi soldati. Ovo spominjemo, zač se više puti pul nas čuje, da se kemi reče Baratieri, ča bi značilo talijanski junak, ki zna bežat. A takoveh je pak nas dosta. Da vam je samo bilo videt, kako je neki dan bezal z Operatijski novi Baratieri — Dr. Salo. Ki zna ako te se pak naši mačidi al talijanci obuč va crno, kako su se ono bile obukle Durmešova Žirafa i ona druga talijanska mermota kad su ono ubili talijanskoga kralja? Onput se je videlo kamo nagnje talijanska stranka.

Prva unijatska crešak va Kranjskem. Na 11. ov. m. bil je blagoslovljen prvi temeljni kamni prve unijatske crekve ka se je počela graditi va Kranjskoj i to va grade Metlika.

Vručina. Ne tužimo se samo mi na pasju vručinu, nego se više manje posvuda a osobito va Sjevernoj Amerike žive kako va peče. Okolo stotine ljudi umre tamo dan s dnevom od sunca. Blago pak tripi još više od ljudi; va nekem mestu poginula je već sveta živila od zedji, a va drugih plačaju kmeti kem su se šterni posušile svojemu sedom po 50 do 100 dolari na tjdani, da smeju pul njih blago napajat. — Va nekem kraju tako je suho, da ljudi ne morni delat na polju — a letima skoro je sva izgubljena. Mesec je podraželo, pak sironi moraju jist suho al slano, a zelenilo on Božići ne tako draga kako sada usred leta. Škoda, ku je ta strahovita vručina na nesla, već se sada broji na milijum dolar, a ča će još bit ako to dura, sam Bog zna.

Plodna žena. Za zadnje popisiše va Českoj našli su ženu jednega delaveca, koja ima 21 dete. Dva puta ih je rodila po troje šest puti po dvoje, a samo tri puti po jedno. Materi je sada 39 let, a muž 51. Obadva su zdravi i krepki kako drenovina, a vej si ga koliko će još bit te gracie božje!

Plovjan zidar, slikar, staklar klepar i t. d. U mesti Reading u Pensilvaniji u Ameriki je ondešnji šestdeset let star plovjan bez ikakve pomoći sagradil sam svojemi rukami jednu malu crekav. On je sam celu cirkuvinu sazidao, poštampal, učinil sva dela staklara, klepara i ostalo ča je bilo potrebito za crkvu sam platil iz svojega žepa. Potrosil je svojega gotovega novca do 6000 krun. Bravo!

Mali razgovori.

M. Ča je istina, da je inžinir Gušterle počel opet okolo po Vološkom kokodakat, odkad je prokura od stata s Trsta proti njemu dežistila zaradi one puške?

J. Ja, ja, čul sam, da i on po Untantinovoj tak-te napada na naše ljudi samo za to, da gredut proti, pak da jih onput va nesreću sprave.

M. Ma tr se oni znaju i medju sobom pokosmat.

J. Ja, dragi moj, to će ti najbolje znati povedet ona brizna malica, ku je on onako brez srca ščapom pogledal.

M. Ča će to su ti mački kavalir!

M. Ča bi reč, da ni već na Vološkom unešto vremena nikakove ribi, ni vele, ni male, ča su jih morebit mački pojili?

J. Ajbo! Čozoti su se po ordine Dra. Mudance bitili na visoku politiku, pak im je Untantin našel jedan lagli mestijer, da najmo doklen finu občinski izbore na Vološkom pomažu Vološkom. Čozotom delat dordine po ceste i ostarjah i agitirat „per la madre patria Italia“.

M. Viši vraga, voloskeh Čozot je pre malo, trebaju aštenicu iz Čoze.

Diskorš Bonbona z Baski z dotorom Gomila na molo Adamić v Riki.

Bon. Bu jorne, šjor dotor, go l' onor da prezentarme mi žon de Baška, me čamo Bon.

Dr. Gomila. Znam dobro, da ste bil va hlađe pak ča, ter sam bil i ja već nikakliko puti i ako Bog da još ča poč.

Bon. Kvando la venjira šjor dotor trovar i ūti gatični a Baška.

Dr. G. Bruta me la vedo, ne gren tamne, ač bi me ujila kaška.

Bon. Karo lej, la venji, la venji la manjara e bevera a mak.

Dr. G. Ja dobro znam već odavna da me tamo ljudi drže za makaka.

Bon. Ma lej nom me kapiše.

Dr. G. Znam, da kada bi tamo prišal, da mi se vratija pišč.

Bon. No pavura, la venji in kvela noštra Baška kara.

Dr. G. To mi je baš draga, da Baščani ne samo mene, nego i vas drže za tovarva.

Bon. Adijo perke vapor me skampa.

Dr. G. Znam, da mi se i tamo rugaju, da mi visi salo vanka.

Ovaj isteš dan potvalo su na vakance i školani z Ižali, pa kad su videli ovih dvojki su oba bili va kataštu su zakantali:

Bonbon i Gomila
Priatjeli veli,
Takovih je malo
Obim visi salo,
Salo, salo, salo.

Ča je novega po svete?

Austrija. Nešto se iza brda valja. Sudec po krstarenju austrijskog ratnog brodovlja po albanskekskih vodah, po manevrili talijanskih ratnih ladja po Albaniji i sjevernoj Adriji, ter po tom, da od svih volevlasti jedina Austrija nije dala položiti nikakova vienza na grob kralja Humberta, prigodom obletnice njegove smrti, sve to daje naslučivati, da su već i vladini krugovi u Beču siti talijanske bezobraznosti, ter da su počeli uvijdati, kamo vodi to protežiranje i mazenje talijanske iredente na štetu primorskih Slavena od uvjek vjernih caru i prestolu. U tom smislu pišu ovih dana sve uvažene češke, a i neke nežidovske njemačke novine, ter smatraju to slabim preludijem za obnovu trojnoga saveza i za ponovnu dozvolu vinsko klanuzole Italiji, koja je i onako zatrila našega jadnoga istarskoga i dalmatinskoga kmeta.

Francuzka. Između Francezke i Turske nastao je radi odkupa nabrežnih radnja (dokova) konflikt, koji će se ipak, polag najnovijih vjesti riešiti mirnim putem. Medjutim je francuska vlada dala svomu kontradmiralu Debanoy nalog, da bude za svaki slučaj s ratnim brodovljem pripravan. — Dne 9. t. m. umro je u Saigonu vrlo popularni vojvoda Henrik Orleanski, brat pretendenta, koji je onako krasno u „Figaru“ žigosao talijanske junake u Africi, i medju imin pripovjedao, kako je talijanski general Albertone bio ukrao organet Meneliku.

Njemačka. Povodom pogreba carice Friderike poduzela je vlada neobične redarstvene mјere. Patrulje hussara, koje križaju u okolini Kronberga, uhvatile su u jednoj šumi četiri talijanske anarhistu. Devetnaest Talijana dobilo je nalog, da se poslije dela ne smiju pokazati nigdje na putu. (Vidite tako sepa zi na Talijane va tujen svate Op. sl.)

— Vodja medjunarodnih četa u Kini grof Waldersee, stigao je ovih dana u Hamburg. Stoček bio je radi silne kiše vrlo skroman.

Transval. Englezka vlada naručila je u Hannover oko 1000 konja, koji

će biti prevezeni preko Hamburga u Južnu Afriku. — Polag engleskih listorava imade još 13.000 Bura pod oružjem, od kojih se nalazi 400 u Transvalu, 2000 u Oranju, 7000 u Kapskoj koloniji, gdje imade Buri tri važne točke. General Devet, koga Englez vič uzalud toliko vremena love, je sada negdje oko rieke Baala.

Halija. Sudbina, jarac! Radi glasovitog afrikanskog generala Barattieria, pao je god. 1896. talijanski državnik i veliki zagovornik trojnog saveza bivši ministar-predsjednik Crispina sada eto u razmaku od 2 dana umrli su oba: prvi dne 9. t. m. u Tirolu, u 60. godini života, a drugi dne 11. t. m. u Napulju, u 82. godini života. Tršćansko židovče „Piecole“ kuje u dvih člankih obojući u zvezde, a mi čente reci samo to, da je prvi bio austrijski dezerter i slab vođa, a drugi da je bio tako proti popom, da nije niti u skrajnu uru propustio k sebi svećenika, da mu dade zadnju utjehu. — O ovom poslednjem piše jedan uvaženi nječački list, da je imao deset kralubija (maškara) i da je bio talenat ali ne karakter.

Otvoreno pismo.

Franca Sušan - Ivak

Kučić 22.

Ti si mi župane sporači, da će mi sada porečka banka prodat kuću i grnat za to ča sam zapustil mačju bandu. — Ja ti pak sporučujem, da sam ja svoje mogao već sam prodat za duplo više nego sve tvoje valja, pak nisam htel. Ako ti je ostala ka tisnica od zadnjih izbora za Beč pridi k mane pa ču ti prodat kuću ma ne za malo. Ti biš boje storil da za se škrbiš da ti se ne proda starina, a mane da pustiš po bande. Ča ti je žal da sam odričiće?

Matulji, dne 7. avgusta 1901.

† Mate Rubčea
banderaš.

Za formu i sadržaj pod ovim naslovom ne odgovara uprednictvo.

Obznama.

Poduzetništvo lova občine Kastav daje ovim do znanja svim lovcom, koji žele imati lov za god. 1901 do 1. avgusta 1902, da se prijave kod podpisana, najdalje do 20. avgusta 1901, da se može javiti e. kr. kapetanatu u Volosko, kako to zakon zahtjeva.

Jušići, 7. kolovoza 1901.

Ivan Vlah Velić i dr.

Slavnom občinstvu, osobito
kućevlastnikom i gradjevnim
poduzetnikom

preporuča se

Jure Hegedüs,
Volosko br. 74. Vis-a-vis
„Ville Smidt“.

Slikar.

„Svoj k svomu“

sa veleštovanjem

Span & Pečnik
državna cesta, Vila Ježica
Opatija.

„Krojačka radiona!“

Podpisani stavljaju sl. p. n. občinstvu do znanja, da su otvorili svoju novu radionu svakovrstnih pomodnih gospodskih odjela

Naručbe izvršujemo solidno, brzo i uz veoma umjerene cene, te se time sl. p. n. občinstvu kolj mesta toli i okolice najtoplijije preporučujemo za što više načrta uz geslo

„Svoj k svomu“

sa veleštovanjem

Span & Pečnik
državna cesta, Vila Ježica
Opatija.